BOUTERBODE

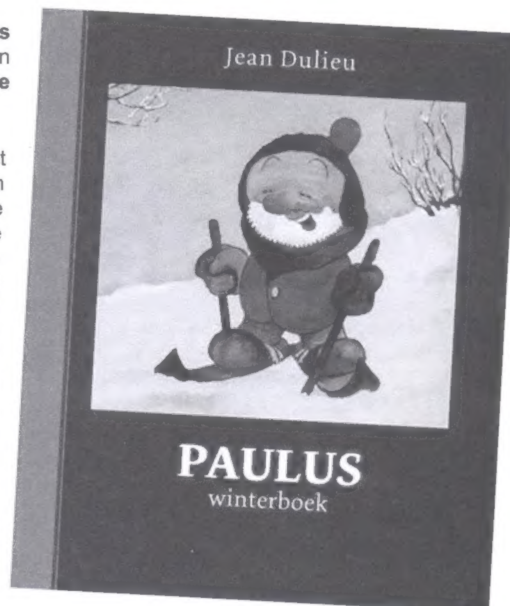

Nr. 49 ~ een uitgave van het Paulus Archief ~ september 2012

PAULUS WINTERBOEK IN ERE HERSTELD

VERRASSENDE UITBREIDING GOUDEN KLASSIEKERS

Het gaat een mooie herfst worden, nu Uitgeverij De Meulder heeft besloten om de reeks Gouden Klassiekers van een voorloper te voorzien. Het geplande zevende deel Paulus en schipper Makreel **wordt uitgesteld tot het voorjaar van 2013. Het boek maakt plaats voor de herdruk van** Paulus winterboek **dat als deel 0 (nul) in de reeks wordt opgenomen.**

Paulus winterboek verscheen oorspronkelijk in 1948 onder de titel **Het Winterboek van Paulus** en staat vol romantische afbeeldingen in zachte tinten. Het was het eerste Paulus-boek dat Jean Dulieu schreef en ontstond twee jaar nadat hij met zijn stripverhaal van de boskabouter was begonnen. Hij woonde in die tijd op Terschelling, wat 'm op het idee bracht een boek te maken waarin Paulus temidden van bos en duinen de winter op zich af ziet komen. Vogels trekken naar het zuiden en andere bosdieren beginnen aan hun winterslaap.
Voor de boskabouter betekent dat 't begin van een stille en eenzame periode.
Dan komt Paulus op het idee om een kerstfeest te organiseren, met alles erop en eraan. Dat is nog niet eens zo makkelijk, want kerstspullen heeft hij niet. Met hulp van Salomo en Oehoeboeroe lukt het hem dat probleem op te lossen, waarna hij vreselijk veel energie steekt in het bij elkaar krijgen van de bosdieren.

● *Oerplaatjes van Paulus en de das Gregorius (met een mooie spitse snuit), getekend in 1945.*

Originele illustraties
Hoe mooi het oorspronkelijke boek er ook uit mag zien, wie goed kijkt zal ontdekken dat het drukwerk uit die tijd flink te wensen overliet. In veel van de gekleurde tekeningen is goed te zien dat deze uit drie standaardkleuren zijn opgebouwd. Zelden zijn deze kleuren sluitend op elkaar gedrukt; altijd steekt er wel ergens een randje rood, blauw of geel onderuit. Het is dan ook vrijwel onmogelijk om een dergelijk boek vanuit het oude drukwerk te reproduceren, want mooier krijg je het nooit. Met de hulp van een aantal verzamelaars is het echter gelukt om bijna alle originele illustraties van dit boek boven water te krijgen. Daarmee waren we in staat om na meer dan zestig jaar eindelijk een verantwoorde tweede druk te realiseren.

De oerversie
In de bijlage van het boek wordt de ontstaansgeschiedenis van het Winterboek beschreven en laten we unieke voorbeelden zien van het allereerste tekenwerk met Paulus dat Jean Dulieu in het laatste jaar van de Tweede Wereldoorlog maakte. Deze prachtig gekleurde reeks losse plaatjes vormden samen een soort van prentenboek en gingen vooraf aan de publicatie van het Paulus-stripverhaal, kort na de oorlog in Het Vrije Volk. Als idee bleef het echter in z'n hoofd zitten. En later vormden ook die plaatjes voor Jean Dulieu de aanleiding om aan zijn eerste Paulus-boek te beginnen.

Twee versies
Omdat er rond het Winterboek veel te vertellen valt, maar vooral ook te laten zien, verschijnen er twee verschillende edities.

De handelseditie,
met daaraan toegevoegd een bijlage over het ontstaan van het boek. Deze bijlage is geïllustreerd met prachtige afbeeldingen uit de eerder genoemde oerversie van de boskabouter uit 1945, die wij onlangs op het spoor kwamen. Het is voor het eerst dat deze bijzondere prentjes worden gepubliceerd.
(zie verder pagina 3)

ET YNSTROEPERKE?

In navolging van het succes van de eerste Terschellinger Paulus-uitgave, De Winskhoed (De toverhoed) **in 2010, zijn de Aaster Joonpraters de afgelopen maanden aan de slag gegaan met een tweede Paulus-verhaal. Het lijkt er op dat volgend jaar een nieuwe titel aan de Groene Reeks kan worden toegevoegd, namelijk** Et ynstroeperke.

Terschelling kent van oudsher drie dialecten, Westers, Meslânzers en Aasters. Hoe die ontwikkeling tot stand kwam werd in het eerste groene boekje uit de doeken gedaan. De Aaster Jooonpraters houden zich actief bezig met het Aasters, dat om Oost wordt gesproken. Deze groep, onder leiding van Richard van der Veen, gebruikt elk jaar de wintermaanden om een boek, een stripverhaal of een toneelstuk in het Aasters om te zetten.
Dit jaar werd met groot enthousiasme de Paulus-uitgave **De hansop** aangepakt en vertaald in de drie dialecten. Oom Hendrik, de dromosaurussen, ze vinden allemaal hun weg op het Waddeneiland waar Paulus destijds is opgegroeid.
Het is de bedoeling om deze vertaling in 2013 in de Groene Reeks uit te brengen. De Joonpraters zelf zijn er helemaal van overtuigd dat het boek er gaat komen:

Yn dut twadde Schyljelôner Paulus-boekje komt wer un grette hoed yn et bos mar dut kear is et gin winskhoed. Ome Hinke de dúnkabouter ront dir mei en hi hat eak nog un kedootse for Paulus de boskabouter meinomd. Oehoeboeroe de úl en oek nog mear hewwe et anders nyt sò staan op de twie droombeesten di der bij hoare.

Dit tweede Terschellinger Paulus-verhaal geeft bovendien antwoord op de vraag waarom Mol zich niet meer op het eiland laat zien.

BOUTERBODE 49 - redactie: Maarten J. de Meulder - postadres: Dobbenwal 47, 9407 AD Assen - mailadres: bouterbode@paulusarchief.nl - drukwerk: De Marge, Groningen - abonnement: € 7,00 voor bode 46 t/m 50 op Ingbank 3945495 tnv Uitg. De Meulder te Assen - of via aankoop in de webwinkel van de uitgeverijwebsite www.demeulder.nl - verantwoording Paulus-illustraties: © erven Jean Dulieu - tijdschriftcode ISSN 1388-2465.

Ook als we even op adem komen en we u de Bouterbode noodgedwongen enige tijd ontzeggen, vergeet u ons niet en blijft u ons met brieven en e-mails bestoken. Dat stellen we op prijs. Blijft u dat vooral doen, ook als het blad wel weer verschijnt.
Hieronder een keuze uit de grote stapel post.

NASTUREN

De eerste stripverhalen las ik in Het Vrije Volk in '46. Vreselijk spannend toen Eucalypta op haar bezemsteel verscheen.
In 1947 ging ik voor gezondheid naar Elim op Schiermonnikoog. De strips van Paulus werden iedere week na gestuurd, daar kon ik niet zonder!

Rijni Thoboltz
Groningen

EIKELS!

Jarenlang was ik werkzaam in de bibliotheek van Dordrecht. Een leuke en interessante baan. Het zal ergens begin jaren zestig zijn geweest, dat ik geconfronteerd werd met ***Paulus en de eikelmannetjes****. Een dik, maar ook heel bijzonder boek dat door zijn inhoud én zijn illustraties met kop en schouders uitstak boven wat er in die tijd voor kinderen werd uitgegeven. Ik wilde graag dat de bibliotheek dat boek aankocht, maar er hing natuurlijk wel een prijskaartje aan.*
Juist die aanschafprijs bleek in discussies hierover een heet hangijzer; zo ruim was ons budget nou ook weer niet. Uiteindelijk moest er heel wat water door de Merwede voordat het licht op groen ging en ik toestemming kreeg het boek voor de bibliotheek te bestellen.
"Maar," zei mijn toenmalige baas, "dan mag het niet worden uitgeleend. Daarvoor is het veel te duur!"

C. van Lieven
Dordrecht

OP=OP

Ik heb laatst de boekenbeurs in de Grote Kerk in Zwolle bezocht, waar jullie een leuke stand hadden. We hebben toen lang gesproken over al jullie uitgaven en de nieuwe reeks Gouden Klassiekers. Ook de beurseditie van ***Paulus en het Draakje*** *heb ik daar gezien. Een prachtige uitgave die ik graag wilde aanschaffen. Daarna ben ik de beurs overgegaan, met de bedoeling om het boek aan het einde van de dag alsnog bij jullie te gaan halen. Maar ja, in de kerk was het steenkoud en buiten was het prachtig zomerweer; het terras op de markt lokte... U begrijpt het zeker al, ik ben uiteindelijk helemaal vergeten het boek bij u te gaan kopen.*
Na die tijd ben ik in verschillende boekhandels en ook bij een stripwinkel naar het boek op zoek gegaan, maar daar kon ik die beurseditie nergens krijgen.
Daarom wil ik u vragen of u mij het bewuste boek misschien wilt toezenden. Ik hoop dat u nog een exemplaar in voorraad heeft.

Dirk Voeten
Leeuwarden

Naschrift: Er zijn inderdaad nog enkele exemplaren van dit boek beschikbaar, maar de voorraad is beperkt. De beurseditie met alternatief omslag en een andere bijlage dan de handelseditie is vorig jaar in een beperkte oplage van 150 exemplaren geproduceerd, kost € 17.90 en is niet in de boekhandel verkrijgbaar. We bieden het boek aan op de boekenbeurzen waar we staan (de eerstvolgende beurs is het Stripfestival Breda op 8 en 9 september). Daarbuiten kunt u het boek ook rechtstreeks bestellen via onze webwinkel op www.demeulder.nl.
Wacht niet te lang, want op=op!

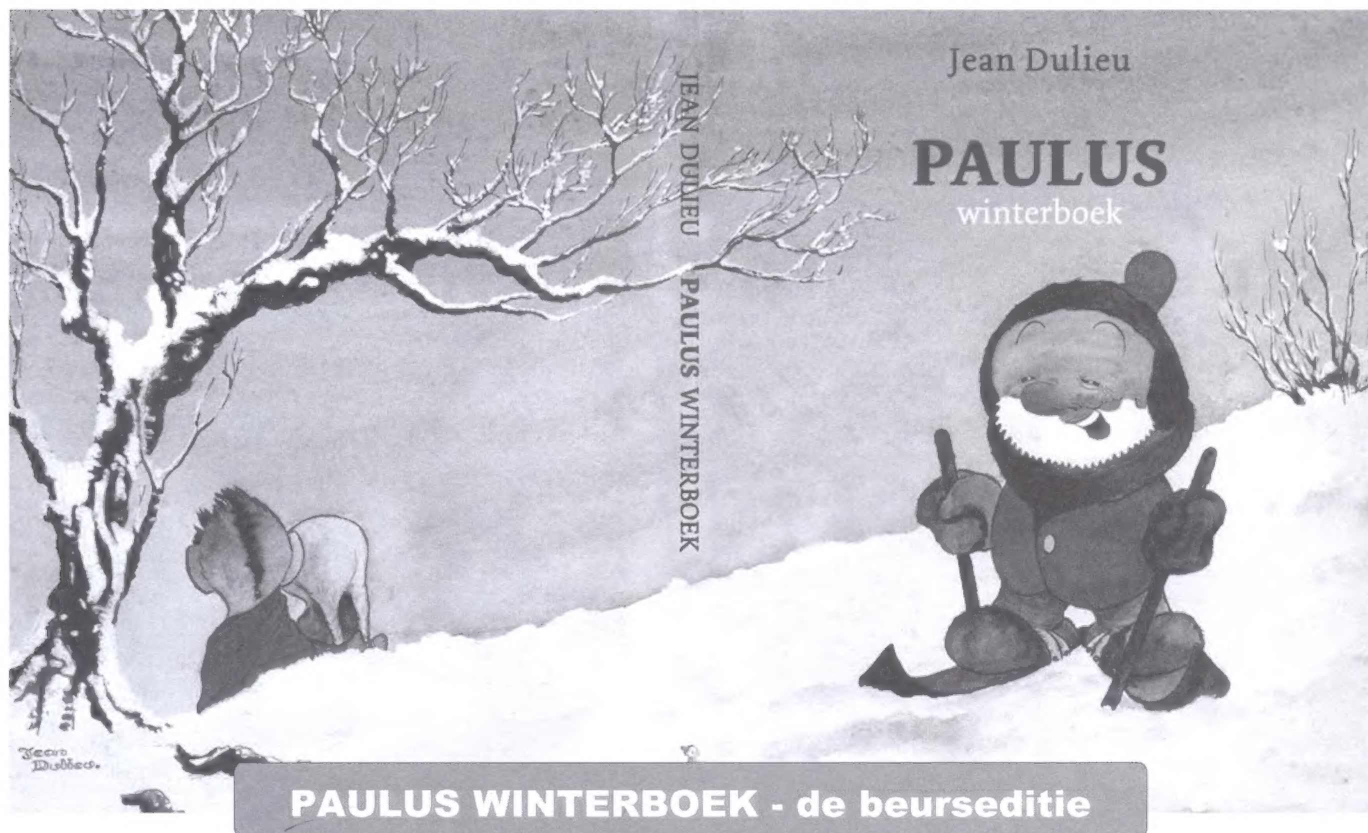
SOEPKIPPERIJ

Een vraag over Krakras.
In Het Vrije Volk zei Dulieu destijds over dit figuurtje: "Nou, Krakras was oorspronkelijk een kraai. Maar ja, Salomo was er ook al. Hij was weliswaar een raaf, maar een kraai en een raaf naast elkaar op een tekening maakt weinig verschil.
Toen heeft Eucalypta Krakras betoverd in een kale soepkip. Dat is nooit meer goed gekomen."
Is hier een strip of ander soort Paulusverhaal van, of werd Krakras op een bepaald moment in de Paulus-verhalen geïntroduceerd als hulpje van Eucalypta, die hem een 'kale soepkip' noemde?
Wanneer was dat en leek Krakras qua uiterlijk en karakter van begin af aan al op de Krakras zoals we die vandaag de dag kennen?

Peter Westenbrink
Utrecht

Naschrift: Krakras is van het vrouwelijk geslacht en behoort tot de bosdieren die Dulieu in het begin van het stripverhaal bij de lezers introduceerde. Vrij kort na de komst van Eucalypta botsten de twee met elkaar, met ingrijpende gevolgen voor het Paulusverhaal. Het bood Dulieu namelijk de mogelijkheid tot de introductie van het levenswater.
De complete geschiedenis van Krakras vindt u beschreven in de bijlage van de handelseditie van **Paulus Winterboek**.

Ook deze brievenschrijvers kregen weer een Paulus-boekenlegger toegestuurd.

(vervolg van pagina 1)
Naast de handelseditie verschijnt een beurseditie, in een beperkte oplage van 150 exemplaren. Dit boek wordt door de uitgever rechtstreeks verkocht op verzamelaars- en boekenbeurzen.
Bij de beurseditie wordt gebruik gemaakt van het originele doorlopende omslag. In 1948 werd de helft van deze illustratie bewust weggelaten, maar dit keer loopt de tekening door op de achterzijde van het boek. Verder toont de bijlage een uniek kijkje achter de schermen van een beginnend kunstenaar: over vijf pagina's verdeeld vindt men er alle studieaquarellen, die Dulieu schilderde voordat hij aan de illustraties voor het Winterboek begon.

Beide edities worden gepresenteerd tijdens het Stripfestival Breda, op 8 en 9 september.

Paulus winterboek | Uitgeverij De Meulder | handelseditie: ISBN 978 90 644 039 4 | € 14,90

Paulus winterboek | Uitgeverij De Meulder | beurseditie: ISBN 978 90 644 139 1 | € 17,90

UIT DE SCHATKAMER VAN HET PAULUS ARCHIEF

In de schatkamer van het Paulus Archief bevinden zich mooie dingen. Daar is het een schatkamer voor. Tot die schatten behoren onder andere de studieaquarellen die Jean Dulieu in 1948 maakte om de techniek van het aquarelleren goed onder de knie te krijgen. Pas na deze oefeningen achtte hij zich goed genoeg om aan zijn eerste kinderboek te beginnen.

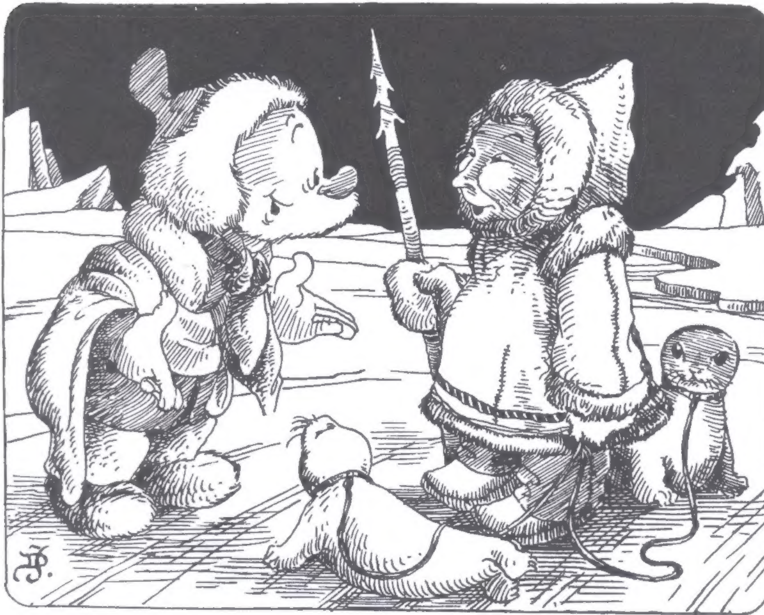
Deze studies, die nu gepubliceerd worden in de beurseditie van **Paulus winterboek**, doken jaren geleden op bij een verkooptentoonstelling die de auteur in Galerie Clemar in Den Haag liet houden.
Waarvoor ze ooit gediend hadden kon niemand vertellen. Maar wel was meteen duidelijk dat deze aquarellen nooit als boekillustratie waren gebruikt. Daarmee waren ze voor het Paulus Archief van groot belang en konden we niet riskeren dat ze uit het gezicht verdwenen. We lieten er dus meteen rode stickers blij plaatsen, wat voor de andere bezoekers betekende: verkocht! En hoe we dat gingen betalen, dat was van latere zorg...
Niet veel later toonde ik de aankoop aan de kunstenaar zelf, die me vertelde dat het oude studieaquarellen betrof en daarna de kamer verliet. Niet veel later keerde hij terug en overhandigde me een onbekende aquarel van hetzelfde formaat als het eerder aangekochte werk. Ook dit stuk bleek tot de aquarelstudies te behoren, maar was door Dulieu achtergehouden omdat het in zijn ogen de mooiste van de hele serie was. Hij schonk deze laatste plaat aan het Paulus Archief, zodat alle studiewerken uit 1948 daar nu deel van uitmaken.

Ook dezer dagen weten we het Paulus Archief zo nu en dan nog uit te breiden. De laatste aankoop is bovenstaande schets die Dulieu maakte in 1979. De tien kikkers werden getekend in balpen. Twee ervan kregen uiteindelijk een plaats in het het verhaal **De kikkerbruid**. U vindt ze terug in de stroken 65/2 en 85/3.

Paulus de IJscobouter DOOR JEAN DULIEU

Het was verschrikkelijk warm in het grote bos, zó warm, dat alle dieren liepen te puffen. Zelfs in de schaduw was het niet om uit te houden. „Wat is het warm hè?" zei Paulus. „Zeg dat wel," bromde Oehoeboeroe. „Ik smelt haast," steunde Poetepoet. „Waarom komt hier nooit eens een ijscobouter?" piepte Prikkeprik. „Hè ja!" riep Gregorius, „een bloemkoolbijter!" „Haha, die Gregorius!" lachte Paulus. Maar toen kreeg hij opeens een heel goed idee. „Waar is mijn winterjasje?" riep hij, „en mijn ijsmuts en mijn bontschoenen en een dikke, wollen das?" Ze dachten natuurlijk allemaal dat de warmte Paulus in de bol was geslagen! Daar begon me dat kaboutertje zich warempel heel dik in te pakken, alsof het midden in de winter was! „Wat mankeert jou, Paulus?" vroeg Salomo bezorgd. „Ik ben zó terug!" riep Paulus, terwijl hij de reisring aan zijn vinger schoof.

Tjoeps, daar stond hij al tegenover een Eskimobouter, boven op de Noordpool! „Dag Eskimobouter," zei Paulus vriendelijk, „hebt u ook wat ijs voor me?" „Dat zou ik wel denken," zei de Eskimobouter, nadat hij een beetje van zijn verbazing bekomen was. „Zal ik u een dozijn ijsbergen meegeven?" „Dat is wel wat veel," zei Paulus haastig, „ik geloof niet dat we ze op zouden krijgen. Een zak vol is genoeg. Maar — eh — als ik vragen mag, wat zijn dat eigenlijk voor diertjes?" „Dat zijn mijn zeehondjes," zei de Eskimobouter, „ik laat ze juist even uit." „Oh," zei Paulus. „Wilt u er soms één hebben?" bood de Eskimobouter gul aan. „Nee," zei Paulus, „dank u wel. We hebben in het grote bos geen zee, ziet u." „Zijn er ook geen walvissen?" vroeg de Eskimobouter. Paulus schudde zijn hoofd, er waren ook geen walvissen in het grote bos. De Eskimobouter trok een ongelovig gezicht. „Zijn er ijsberen?" vroeg hij toen. „Ook geen ijsberen," bekende Paulus, die zich eigenlijk een beetje begon te schamen, omdat het in zijn grote bos zo'n kale boel was. „Maar als er geen ijsberen zijn, waar hebt u dan dat ijs voor nodig?" hernam de Eskimobouter. „Het is er zo warm," zei Paulus zachtjes, „en nu willen we allemaal zo graag ijs eten." „Ach, wat zielig," zuchtte de Eskimobouter, „ik zou niet graag met u willen ruilen! Hier is een zak met ijs, is dat genoeg?" „Vast wel," zei Paulus, „dank u zeer, Eskimobouter en tot ziens!"

Toen tjoepste Paulus weer terug naar het grote bos, waar hij natuurlijk met gejuich ontvangen werd! „IJsco's!" riep hij, „verse ijsco's, zó van de Pool!" „Hoeraaaaa!" riepen de dieren en ze drongen om Paulus heen. Het werd een gelik en gesmak van belang. Ze vonden het ijs van Paulus allemaal geweldig lekker, behalve Salomo, die een vies gezicht trok en uitriep: „Bah, wat is dat koud! Het lijkt wel ijs!"

